

Sygn. akt III AUa 1876/16

## WYROK

**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 21 marca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Sałańska - Szumakowicz SSA Barbara Mazur
Protokolant:	sekr.sądowy Agnieszka Makowska

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2017 r. w Gdańsku

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji M. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 września 2016 r., sygn. akt V U 61/16

oddala apelację.

SSA Maria Sałańska – Szumakowicz SSA Maciej Piankowski SSA Barbara Mazur

Sygn. akt III AUa 1876/16

## UZASADNIENIE

Ubezpieczony M. K. odwołał się od decyzji pozwanego organu rentowego - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 25.01.2016 r., którą odmówiono mu prawa do emerytury.

Ubezpieczony wniósł o zmianę powyższej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury wskazując, iż pracował w warunkach szczególnych w (...) Wytwórni (...) w K. i w Fabryce (...). Wnosił także o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu odbywania służby wojskowej.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i wskazał, że ubezpieczony udowodnił na dzień 01.01.1999 r. okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 27 lat, 10 miesięcy i 18 dni; w tym 11 lat, 5 miesięcy i 6 dni okresów pracy w warunkach szczególnych.

Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia w (...) Wytwórni (...) w K. od 10.01.1972 r. do 31.05.1972 r. i w Fabryce (...) w C. Zakład w K. od 08.03.1975 r. do 31.12.1976 r., albowiem przedłożone przez ubezpieczonego zaświadczenia zostały wystawione przez archiwum a nie przez zakład pracy. Co do okresu służby wojskowej pozwany podniósł, iż przed powołaniem do służby ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych, ale po służbie nie wrócił do pracy w Odlewni (...) w C. lecz podjął pracę w Nadleśnictwie w G., która to praca nie była pracą w warunkach szczególnych.

Wyrokiem z dnia 21.09.2016 r. Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie oraz zasądził od ubezpieczonego na rzecz pozwanego kwotę 360,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

***Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach.***

Ubezpieczony (ur. (...)) w dniu 12.01.2016 r. złożył wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem OFE. Ubezpieczony na dzień 01.01.1999 r. ma okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 27 lat, 10 miesięcy i 18 dni, w tym - w ocenie organu rentowego - 11 lat, 5 miesięcy i 6 dni okresu pracy w warunkach szczególnych.

Zaliczony przez organ rentowy okres pracy w warunkach szczególnych to zatrudnienie w jednym zakładzie pracy - w Ośrodku (...) Lasów Państwowych w S. od 27.05.1978 r. do 01.11.1992 r. na stanowisku maszynisty ciężkich maszyn budowlanych (maszynista równiarki). Zakład pracy wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją z 25.01.2016 r. odmówiono ubezpieczonemu prawa do emerytury z uwagi na nie wykazanie 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony rozpoczął pracę zawodową w wieku 16 lat w Zakładzie (...) w S., gdzie pracował jako pracownik młodociany na stanowisku formierz odlewnik w okresie od 01.09.1969 r. do 31.08.1971 r. Od 10.01.1972 r. do 31.05.1972 r. pracował na stanowisku formierza (...) w (...) Wytwórni (...) w K. (4 miesiące, 22 dni). Od 21.06.1972 r. do 24.10.1972 r. pracował w (...) Odlewni (...) w C. na stanowisku formierza (4 miesiące, 4 dni). Od 25.10.1972 r. do 17.10.1974 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową (1 rok, 11 miesięcy, 24 dni). Po zwolnieniu ze służby wojskowej podjął pracę w Nadleśnictwie G. w charakterze robotnika leśnego, gdzie pracował od 01.11.1974 r. do 31.01.1975 r. (3 miesiące). Od 08.03.1975 r. podjął pracę w Fabryce (...) w K., gdzie pracował do 31.12.1976 r. przy obsłudze wózków widłowych (1 rok, 9 miesięcy, 24 dni).

Archiwum Państwowe w K. wystawiło ubezpieczonemu zaświadczenie, iż w okresie zatrudnienia w (...) Wytwórni (...) w K. od 10.01.1972 r. do 31.05.1972 r. pracował w warunkach szczególnych (wykaz A, Dział III, poz. 21).

Łączny okres zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Wytwórni (...), w Odlewni (...) w C. wraz z okresem służby wojskowej to 2 lata i 10 miesięcy (nie daje 15 lat po doliczeniu okresu uznanego przez ZUS).

W Fabryce (...) w K. ubezpieczony pracował wraz z I. J. i Z. N.. I. J. pracowała w Fabryce od 1974 r. do 2000 r. na lakierni. Z. N. pracował od wiosny 1975 r. do 1991 r. cały czas jako traktorzysta.

Fabryka (...) w K. miał wyodrębnione wydziały produkcyjne: (...) - zajmował się produkcją urządzeń z metalu, (...) - zajmował się produkcją okuć, osobny wydział to lakiernia, wyodrębniona była także kuźnia i magazyn. Na wydziałach produkcyjnych były stanowiska spawalnicze, ślusarskie, prasy do cięcia metalu. Elementy wytworzone na wydziałach produkcyjnych przewożone były do lakierowania i malowania. Po wysuszeniu do magazynu. Wszystkie hale produkcyjne usytuowane były pod jednym dachem. Transport wewnętrzny w zakładzie między wydziałami odbywał się przy pomocy wózków widłowych akumulatorowych. Ubezpieczony w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się obsługą wózka widłowego. Przy pomocy wózka widłowego zaopatrywał poszczególne stanowiska pracy w materiał do produkcji, odbierał wyprodukowane elementy i przemieszczał zgodnie z procesem technologicznym do kolejnych stanowisk i do magazynu.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że kwestią wymagającą rozstrzygnięcia było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 887, zwanej dalej ustawą emerytalną) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym po 31.12.1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 art. 184 emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r., do którego odsyła art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 cyt. rozporządzenia.

Bezsporne było, że ubezpieczony ma ukończone 60 lat (ukończył 13.05.2013 r.), nie jest członkiem OFE oraz ma 25 letni staż pracy liczony na 01.01.1999 r. (wykazał 27 lat, 10 miesięcy i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych).

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na 01.01.1999 r.

Zgodnie § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz. 1312) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Z kolei ust. 2 w/w przepisu stanowi, że jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres. Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

W postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Według art. 473 § 1 k.p.c.

w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 k.p.c., sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (wyrok Sądu Najwyższego z 04.10.2007 r., I UK 111/07).

W ocenie Sądu Okręgowego jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV, wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

W myśl § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W wykazie A do w/w rozporządzenia za pracę w szczególnych warunkach uznano prace wykonywane przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym (Dział XIV, pkt 12).

Sąd Okręgowy zważył, iż ubezpieczony pierwotnie prezentował pogląd, iż jego praca była pracą w warunkach szczególnych albowiem wykonywał ją w sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, a także dlatego, iż z wózków akumulatorowych wydobywały się szkodliwe opary.

W ocenie Sądu Okręgowego, praca ubezpieczonego nie może być kwalifikowana jako praca przy spawaniu albowiem ubezpieczony nie uczestniczył w procesie spawania. Przebywanie w sąsiedztwie stanowisk spawalniczych nie wyczerpuje definicji „pracy przy spawaniu”. Jedynie na marginesie Sąd Okręgowy zauważył, iż ubezpieczony nie przebywał w sąsiedztwie tych stanowisk stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Na poparcie takiej oceny można przytoczyć wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14.10.2015 r., III AUa 152/15, LEX nr 1927595, którego teza brzmi: „Prace ślusarskie, polegające na przygotowaniu materiałów do spawania, mogą być uznane za prace „przy spawaniu i wycinaniu” pod warunkiem, że w toku tych czynności przygotowawczych są wykonywane prace spawalnicze lub wycinanie metalu, bowiem to praca przy spawaniu i wycinaniu została uznana za pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia. Za prace „przy spawaniu” mogą być uznane prace wykonywane przez osoby zatrudnione nie tylko na stanowiskach spawacza, pod warunkiem jednakże, że uczestniczą one w procesie spawania, np. pomocnik spawacza.”

Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, tj. po przesłuchaniu świadków i przesłuchaniu ubezpieczonego, powziął wątpliwość odnośnie tego, czy praca ubezpieczonego mogłaby być zakwalifikowana jako praca wymieniona w załączniku do cyt. rozporządzenia z 07.02.1983 r., czyli w wykazie A, Dział III, poz. 67. Dział III obejmuje prace w hutnictwie i przemyśle metalowym. Poz. 67 brzmi: „67. Obsługa pieców grzewczych i obróbka cieplna, transport materiałów na gorąco oraz transport wewnętrzny między stanowiskami pracy w wydziałach, w których wykonywane prace wymienione są w wykazie”.

Ustalając rodzaj wykonywanych przez ubezpieczonego czynności w toku zatrudnienia w Fabryce (...) w K. Sąd Okręgowy oparł się na zeznaniach ubezpieczonego i zeznaniach świadków. Dał im w pełni wiarę jako jasnym, rzeczowym, spójnym. Sąd uznał je za wiarygodne.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu BHP, który to biegły w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy w opinii z dnia 02.07.2016 r. wyjaśnił, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, aby praca ubezpieczonego w charakterze operatora wózka widłowego z napędem akumulatorowym była pracą w warunkach szczególnych wymienioną w Dziale III, poz. 67 wykazu A stanowiącego załącznik rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r.

Biegły wyjaśnił, iż kuźnia nie może być zaklasyfikowana do prac polegających na obsłudze pieców grzewczych i obróbki cieplnej, a poz. 67 wykazu obejmuje prace transportowe na wydziałach na których wykonywane są właśnie takie prace. Z kolei w poz. 79 wykazu Dział III są wymienione prace wykonywane w kuźni, ale z pominięciem prac transportowych.

Sąd Okręgowy w pełni oparł się na opinii biegłego jako na fachowej i należycie uzasadnionej.

Sąd Okręgowy wskazał, że nie prowadził szczegółowego postępowania dowodowego na okoliczność, czy praca ubezpieczonego w pozostałych zakładach pracy była pracą w warunkach szczególnych albowiem zaliczenie ich do pracy w warunkach szczególnych wraz z okresem służby wojskowej i tak nie dawała 15 lat.

Zdaniem Sądu Okręgowego, już z brzmienia nazw zakładów pracy i brzmienia zajmowanych stanowisk uwidocznionych w świadectwach pracy, a także z zeznań ubezpieczonego wynika, iż praca na stanowisku formierza na (...) w (...) Wytwórni (...) w K. i praca na stanowisku formierza w (...) Odlewni (...) w C. była pracą w warunkach szczególnych wymienioną w Wykazie A, Dział III, poz. 21. Zdaniem tego Sądu, były też uzasadnione podstawy prawne do zaliczenia okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony nie wykazał jednak wymaganego 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż okres zaliczony przez ZUS w zaskarżonej decyzji oraz okres zatrudnienia w w/w dwóch zakładach pracy na stanowisku formierza wraz z okresem odbywania służby wojskowej nie daje 15 lat.

Oznacza to, iż ubezpieczony nie spełnia wszystkich wymaganych przesłanek do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że rozpatrywał uprawnienia ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych i w związku z powyższym nabycie prawa do emerytury przez inne osoby - współpracowników ubezpieczonego, nie może mieć żadnego wpływu na uprawnienia ubezpieczonego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c. odwołanie oddalił. Ponadto Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, tj. w oparciu o art. 98 § 1 i 3, § 99 i 108 § 1 k.p.c. Pozwany był reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, który wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Zasądzona od ubezpieczonego kwota 360 zł to minimalne wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego przewidziane w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804). Przepis § 9 ust. 2 stanowi, iż stawki minimalne wynoszą 360 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego.

***Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł ubezpieczony M. K., który zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając naruszenie art. 233 k.p.c. i błąd w ustaleniach faktycznych, jak i błędne przyjęcie, iż „poruszanie się na wózku akumulatorowo-widłowym celem przewożenia elementów po malarni do kuźni spawalni które były w pomieszczeniu pod jednym dachem nienależycie wentylowanym, jak i ładowanie akumulatorów” nie jest pracą w warunkach szczególnych - gdzie Sąd przyjmuje opinie biegłego S., który pomija warunki pracy do jakich był zobowiązany ubezpieczony, gdzie „lakiernia była wykonywana ręcznie i natryskowo” w tej części hali co rozchodził się pył lakieru, jak i opary lakieru wdychanie, gdzie pracodawca nie zabezpieczył pracownika w maskę ochronną i brak oceny środowiska w jakim pracował. Pominięcie tych okoliczności – w ocenie apelującego – spowodowało, że ten okres pracy nie został zaliczony do „prac szczególnych”, co jest niezgodne ze stanem faktycznym i narusza „procedurę***

**opinii” i ogólnodostępną wiedzę oraz zasady logiki. Zdaniem apelującego „poruszanie się w środowisku spawania, lakierowania i inne” w tej samej hali bez wentylacji właściwej przy ręcznym lakierowaniu i natryskowym dokumentuje, iż praca była wykonywana w warunkach szczególnych i okres ten winien być zaliczony do okresu prac w warunkach szczególnych.**

**Apelujący wniósł „o uzupełnienie” opinii biegłego w postępowaniu apelacyjnym „przez powołanie biegłego” z zakresu BHP do oceny środowiska w jakim pracował ubezpieczony w celu wyjaśnienie czy wykonywana praca była w warunkach szkodliwych jak i „na okoliczność zgodności ze stanem faktycznym”, jak i stanowisko Sądu w uzasadnieniu str. 6, iż Sąd „nie badał środowiska pracy powoda ponieważ nie dawała 15 lat pracy jest nie do przyjęcia jak i dowodem na niewyjaśnienie sprawy pomimo zeznań świadków. Apelujący wniósł o przeprowadzenie dowodu na zasadność w warunkach szczególnych z zaświadczenia z Jednostki Wojskowej (...), iż będąc w wojsku wykonywał prace na stanowisku operatora równiarki przy remoncie pasa startowego od 02.04.1973 do 17.10.1974 r., gdzie nabyte prawa dawały możliwość pracy na równiarce przez 11 lat i 6 miesięcy w ośrodku (...) w S. oraz świadectwa pracy Zakład (...) pracownik młodociany formierz odlewnik od 01.09.1969 r. do 31.08.1971 r., świadectwo pracy (...) Wytwórnia (...) od 10.01.1972 do 31.05.1972 r., jak i Fabryka (...) w C. ze względu i okres 08.03.1975 do 31.12.1976 C. ma świadectwo pracy „oryginał”, a zaświadczenie z archiwum ma taką samą moc prawną jak wystawione przez zakład pracy.**

Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w ramach kosztu tego procesu z uwzględnieniem w/w okresów wykazanych przez ubezpieczonego lub zmianę wyroku przez uznanie prac w warunkach szczególnych 15 lat, 2 miesiące i 21 dni. Apelujący wniósł też o zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny aprobuje ustalenia i rozważania poczynione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oraz przyjmując je za własne co oznacza, że nie zachodzi konieczność ich szczegółowego powtarzania (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27.03.2012 r., III UK 75/11, LEX nr 1213419; z 14.05.2010 r., II CSK 545/09, LEX nr 602684; z 27.04.2010 r., II PK 312/09, LEX nr 602700; z 20.01.2010 r., II PK 178/09, LEX nr 577829; z 08.10.1998 r., II CKN 923/97, OSNC 1999 nr 3, poz. 60).

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów apelacji dotyczących naruszenia przez Sąd Okręgowy zasad postępowania. Trzeba bowiem mieć na względzie, że tylko niewadliwe ustalenia faktyczne mogą być podstawą prawidłowego zastosowania norm prawa materialnego.

Podkreślenia wymaga, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego, w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Oznacza to, że sąd drugiej instancji nie może z urzędu wziąć pod rozwagę uchybień przepisom prawa procesowego nieobjętych zarzutami apelacji. Obowiązkiem tego sądu jest rozpoznanie podniesionych w apelacji zarzutów odnoszących się do przepisów postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.04.2011 r., I UK 357/10, Lex nr 863946 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, mająca moc zasady prawnej z 31.01.2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 nr 6, poz. 55).

Apelujący zarzucił naruszenie przez Sąd I instancji art. 233 § 1 k.p.c.

Według jednolitego stanowiska judykatury, możliwość zakwestionowania oceny dowodów w postępowaniu apelacyjnym jest ograniczona i sprowadza się do sytuacji, w których skarżący wykaże, że ocena ta była rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (por. wyroki: Sądu Najwyższego z dnia 26.01.2006 r., II CK 372/05, OSP 2008, nr 9, poz. 96; z dnia 07.10.2005 r., IV CK 122/05, Lex nr 187124; z dnia 27.07.2005 r., II CK 793/04, Lex nr 202087; z dnia 06.07.2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925; Sądów Apelacyjnych - w Poznaniu z dnia 10.09.2009 r., I ACa 550/09, Lex nr 756654; z dnia 25.01.2006 r., I ACa 772/05, Lex nr 186521; w Lublinie z dnia 25.04.2013 r., I ACa 67/13, Lex nr 1348125; z dnia 31.05.2011 r., I ACa 195/11, Lex nr 861318; w Krakowie z dnia 05.09.2012 r., I ACa 737/12, Lex nr 1223204 oraz w Gdańsku z dnia 09.02.2012 r., V Aca 114/12, Lex nr 1311946).

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma racji apelujący zarzucając, że Sąd I instancji dokonał ustaleń faktycznych sprzecznie z zebrany materiał dowodowy, czy też nie wyjaśnił wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności. Według utrwalonego orzecznictwa sądowego błędna ocena dowodów polega na wyprowadzeniu z dowodów wniosków nie dających się pogodzić z ich treścią oraz na formułowaniu ocen - bez rozważenia całości zebranego w sprawie materiału, a także ocen sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania. Do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. dochodzi w związku z powyższym tylko wówczas, gdy strona apelująca wykaże sądowi pierwszej instancji uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Tymczasem – wbrew zarzutom zawartym w apelacji - Sąd Okręgowy wszechstronnie rozważył cały materiał dowodowy i wysnuł z niego prawidłowe wnioski, szczegółowo ustalając stan faktyczny sprawy i dokonując dogłębnej analizy zebranego materiału dowodowego, jaki zaoferowały mu strony.

W celu ustalenia uprawnień, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Pogląd, traktujący zatrudnienie w szczególnych warunkach w sposób ogólny, pomija jednak znaczenie wymagania oceny prawnej tego rodzaju zatrudnienia, dokonywanej według przepisów dotychczasowych, do których odsyła art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy, także po wprowadzeniu ustawą z dnia 27.03.2003 r. ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 498) definicji podmiotów uprawnień określonych w art. 184 ustawy, jako pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13.02.2002 r., III ZP 30/01).

Odesłanie obejmuje katalog rodzajów prac i warunków ich wykonywania, o których mowa w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 07.02.1983 r., wyszczególnionych w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia, a usystematyzowanych według oddzielnych działów oraz poszczególnych prac wykonywanych w ramach konkretnej gałęzi gospodarki. To przypisanie nie jest przypadkowe i należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16.06.2009 r., I UK 20/09 i I UK 24/09 oraz z dnia 01.06.2010 r., II UK 21/10). W określeniu więc rodzaju pracy uzasadniającej prawo do świadczeń na zasadach rozporządzenia może chodzić wyłącznie o rodzaj pracy określony w § 4-15 rozporządzenia oraz wykonywanie jej na stanowisku przypisanym do działu przemysłu określonego w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26.03.2012 r., I UK 549/12 oraz z dnia 14.03.2013 r., I UK 547/12).

Tworzenie w drodze wykładni norm ustalających stanowiska pracy w szczególnych warunkach poza ustalonym wykazem, tylko ze względu na podobieństwo czynności wykonywanych na stanowiskach pracy niewymienionych w wykazach, jest niedopuszczalne. Właściwa jest jedynie taka interpretacja, którą zresztą przyjął Sąd Okręgowy, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach należy oceniać według wykazów stanowiących załączniki do utrzymanego w mocy rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.11.2016 r., II UK 393/15; por. też wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24.04.2004 r., II UK 337/03 i z dnia 20.10.2005 r., I UK 41/05).

Organ rentowy w zaskarżonej decyzji z dnia 25.01.2016 r. wskazał, że ubezpieczony posiada staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 11 lat, 5 miesięcy i 6 dni na który składa się zatrudnienie od 27.05.1978 r. do 01.11.1989 r. W tym okresie ubezpieczony był zatrudniony w Ośrodku (...) w S. i pracę wykonywał na stanowisku maszynisty ciężkich maszyn budowlanych (maszynista równiarki).

Organ rentowy nie uwzględnił następujących okresów w warunkach szczególnych od 10.01.1972 r. do 31.05.1972 r. – zatrudnienie w (...) Wytwórni (...) w K..

Kwestionując zaskarżoną decyzję ubezpieczony domagał się uwzględnienia jako okresu pracy w warunkach szczególnych:

1. wskazanego wyżej okresu od 10.01.1972 r. do 31.05.1972 r. (tj. 4 miesiące, 22 dni),
2. okresu służby wojskowej – od 25.10.1972 r. do 17.10.1974 r. (tj. 1 rok, 11 miesięcy i 23 dni)
3. zatrudnienia w Fabryce (...) – od 08.03.1975 r. do 31.12.1976 r. (tj. 1 rok, 9 miesięcy i 24 dni).

(odwołanie – k. 2-3)

Tym samym, gdyby podzielić pogląd ubezpieczonego o zasadności uwzględnienia wskazywanych przez niego okresów, to łącznie (już z uwzględnionym przez ZUS okresem) ubezpieczony posiadałby staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, 7 miesięcy i 15 dni.

Rzeczą Sądu Okręgowego było rozstrzygnięcie o prawie o emerytury, zatem Sąd ten miał obowiązek prowadzić postępowanie dowodowe tylko w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia przedmiotu sporu. Jeżeli w zakresie przeprowadzonego postępowania dowodowego okazało się, że choćby jeden z okresów objętym sporem nie może być uwzględniony do stażu pracy w warunkach szczególnych, a jednocześnie powoduje to, że ubezpieczony nie posiadałby wymaganego stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych, to Sąd Okręgowy był zwolniony z obowiązku poddawania analizie pozostałych spornych okresów, gdyż nie miało to już żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia o prawie do emerytury w tym postępowaniu.

Odnosząc się zatem – wstępnie - do poszczególnych okresów należy wskazać, co następuje:

Ad. 1. W okresie od 10.01.1972 r. do 31.05.1972 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Wytwórni (...) w K. na stanowisku formierza odlewów (świadcstwo pracy na k. 9 akt ZUS). Ubezpieczony wyjaśnił, że nie posiada z tego zakładu świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony zaznaczył, że jednak ten okres nie jest dla niego ważny. Jako formierz praca ubezpieczonego polegała na ubijaniu masy pod odlew. Masa ta składała się z „wszelkich składników, takich jak krzem, fosfor, potas” (wyjaśnienia ubezpieczonego na nośniku danych elektronicznych na k. 26).

W okresie od 21.06.1972 r. do 25.10.1972 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Odlewni (...) w C. na stanowisku formierza. W świadectwie pracy zaznaczono, że ubezpieczony odszedł do czynnej służby wojskowej (świadcstwo na k. 12 akt ZUS). W piśmie Urzędu Gminy w C. z dnia 02.08.2013 r. podano, że jedynym zachowanym w archiwum dokumentem pracowniczym jest zapis z rejestru pracowników. Brak jest natomiast kart wynagrodzeń oraz innych dokumentów dotyczących zatrudnienia ubezpieczonego (k. 13-14 akt ZUS). Ubezpieczony oświadczył, że zakład pracy nie wydał mu świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, a jego praca miała taki sam charakter jak w (...) Wytwórni (...) w K. (wyjaśnienia ubezpieczonego na nośniku danych elektronicznych – na k. 26).

Ad. 2. W okresie od 25.10.1972 r. do 17.10.1974 r. ubezpieczony odbył zasadniczą służbę wojskową (adnotacje w książeczce wojskowej – k. 16-18).



Ad. 3. Z dokumentów zawartych w aktach ZUS wynika, że po zakończeniu służby wojskowej ubezpieczony podjął pracę od dnia 08.03.1975 r. w Fabryce (...) w C..

Ubezpieczony przedłożył zeznania świadków (k. 10-11) oraz swoje oświadczenie (k. 12-13), w których zawarto informacje, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) wykonywał pracę obsługującego wózki akumulatorowe, a jego praca polegała na przewożeniu podzespołów do spawalni, a następnie do malarni, a w drodze powrotnej do magazynu. Inne podzespoły wożone były do kuźni i z powrotem do malarni. Powyższą pracę ubezpieczony wykonywał przez 8 godzin dziennie (na wózku akumulatorowym). W świadectwie pracy z dnia 03.01.1976 r. podano, że ubezpieczony od 08.03.1975 r. do 31.12.1976 r. zajmował stanowisko obsługi wózków akumulatorowych (k. 14). Na rozprawie w dniu 06.05.2016 r. ubezpieczony oświadczył, że jak „siedział” na wózku akumulatorowym to wdychał opary z akumulatorów. Ubezpieczony oświadczył, że jego praca polegała tylko i wyłącznie na kierowaniu wózkiem akumulatorowym. Do obsługi tego wózka nie trzeba było mieć szczególnych uprawnień. Ubezpieczony woził produkowane do wersalek elementy metalowe między wydziałami zakładu. Ubezpieczony nie pamiętał jaka była ładowność wózka akumulatorowego (między spawalnią, halą produkcyjną z prasami, malarnią, kuźnią).

Świadek I. J. zeznała, że pracowała w w/w zakładzie od 1974 r. do 2000 r. cały czas na lakierni. Zakład składał się z poszczególnych hal produkcyjnych. Lakiernia miała osobną halę, a osobno były też spawalnia, ślusarnia, kuźnia. Były to odrębnie usytuowane hale. Ubezpieczony zajmował się przewożeniem towarów między tymi halami przy użyciu wózka akumulatorowego (dowód: zeznania świadka I. J. na nośniku danych elektronicznych na k. 34). Świadek Z. N. zeznał, że od wiosny 1975 r. też był pracownikiem w/w zakładu pracy i pracował jako traktorzysta, zajmując się transportem wewnątrz zakładu i na zewnątrz zakładu. Jak była taka potrzeba to świadek obsługiwał też wózek widłowy. Ubezpieczony również obsługiwał wózek widłowy. Świadek zajmował się transportem towarów, a nie przewożeniem produktów między wydziałami, gdyż tym zajmował się ubezpieczony. Świadek nie otrzymał z zakładu pracy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (dowód: zeznania świadka Z. N. na nośniku danych elektronicznych na k. 34).

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu BHP na okoliczność ustalenia czy praca ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w Fabryce (...) od 08.03.1975 r. do 31.12.1976 r. była pracą w warunkach szczególnych.

W opinii z dnia 02.07.2016 r. biegły z zakresu BHP wyjaśnił, że materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, iż praca ubezpieczonego w charakterze operatora wózka z napędem akumulatorowym jest pracą w szczególnych warunkach wymienioną w dziale III, poz. 67 wykazu A rozporządzenia (k. 37-40). Ubezpieczony zgłosił zastrzeżenia do opinii w piśmie z dnia 04.08.2016 (k. 45-49). W opinii uzupełniającej z dnia 18.08.2016 r. biegły odniósł się do powyższych zarzutów (k.53-54) stwierdzając, że praca kierowcy operatora wózka nie jest pracą w szczególnych warunkach i dotyczy to także operatora wózka akumulatorowego. Ubezpieczony nie wykonywał pracy jedynie na terenie kuźni, ale także na innych wydziałach. Ubezpieczony wniósł ponownie zarzuty do opinii uzupełniającej (k. 59-61).

Na rozprawie w dniu 21.09.2016 r. Sąd Okręgowy oddalił wnioski ubezpieczonego o dopuszczenie dowodu z kolejnej opinii uzupełniającej oraz ponownego przesłuchania stron, zaś ubezpieczony wobec powyższego postanowienia nie zgłosił zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. (przebieg rozprawy na nośniku danych elektronicznych na k. 75). Ubezpieczony został pouczone o treści przepisów kodeksu postępowania cywilnego, w tym o treści art. 162 k.p.c. przy piśmie sądowym z dnia 24.02.2016 r. (k. 6v).

Zgodnie z art. 162 k.p.c. strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym posiedzeniu zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy.

Wyłączenie spod kontroli instancyjnej uchybienia polegającego na niedopuszczeniu dowodów, na które strona nie zwróciła uwagi przed sądem pierwszej instancji, pozbawia ją prawa powoływania się na to uchybienie w dalszym toku postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21.03.2014 r., II UK 365/13, LEX nr 1448330). Konieczność zgłoszenia zastrzeżeń do czynności sądu w trybie przewidzianym w art. 162 k.p.c. obejmuje również postanowienia o odmowie przeprowadzenia dowodu (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 21.01.2014 r., I UK 311/13, LEX nr 1498596).

Strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji, jak również w skardze kasacyjnej, uchybienia przez sąd przepisom postępowania, dotyczącego wydania postanowienia oddalającego wnioski o przeprowadzenie dowodów, jeżeli w trybie art. 162 k.p.c. nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29.08.2013 r., I CSK 713/12, LEX nr 1391108).

Niezależnie od powyższych uwag, zdaniem Sądu Apelacyjnego w sprawie nie zachodziła potrzeba zasięgnięcia opinii biegłego, gdyż materiał dowodowy w postaci zeznań świadków, oświadczenia ubezpieczonego oraz dowody z dokumentów pozwalały na rozstrzygnięcie sprawy.

Tym samym zarzuty apelującego i wnioski w zakresie dotyczącym nieprzeprowadzenia postępowania dowodowego (uzupełnienia opinii biegłego z zakresu BHP) są nieuzasadnione.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego, który ustalił, że w okresie od 08.03.1975 r. do 31.12.1976 r. ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Praca ubezpieczonego polegająca na przewożeniu wózkami akumulatorowymi produktów między wydziałami zakładu pracy nie została ujęta wśród wykazu prac, których wykonywanie uprawnia do uzyskania emerytury w wieku obniżonym.

Ubezpieczony akcentował, że podczas pracy był narażony na wydychanie oparów z akumulatorów, w które był wyposażony wózek, którym kierował.

Zgodnie z poz. 13 zawartą w dziale XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) pracą w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego jest praca w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych. Taka praca musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony nie wykonywał tego rodzaju pracy. Jego praca polegała na przewożeniu produktów między poszczególnymi wydziałami (halami) w ramach poszczególnych etapów produkcji elementów metalowych mebli.

Okoliczność, że na poszczególnych wydziałach - do których ubezpieczony dowoził wózkami produkty - występowały szkodliwe warunki pracy nie ma znaczenia, gdyż praca, jaką ubezpieczony wykonywał nie została wymieniona w powołanym wyżej wykazie (załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.). Same imisje czynników szkodliwych, czy uciążliwych dla pracownika są bez znaczenia z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, o ile dany rodzaj pracy nie został wymieniony w powołanym wyżej wykazie prac uprawniających do uzyskania emerytury w wieku obniżonym.

Tym samym okresu pracy ubezpieczonego od dnia 08.03.1975 r. do 31.12.1976 r. nie można było uwzględnić do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Zatem, skoro od łącznego okresu pracy w warunkach szczególnych, który wynikał z treści żądań ubezpieczonego (15 lat, 7 miesięcy i 15 dni) odejmie się okres pracy od 08.03.1975 r. do 31.12.1976 r. (czyli 1 rok, 9 miesięcy i 24 dni) to tym samym ubezpieczony mógłby legitymować się co najwyżej okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat, 9 miesięcy i 21 dni, a to tylko przy hipotetycznym założeniu, że za dopuszczalne można uznać uwzględnienie do stażu pracy w warunkach szczególnych zarówno okresu służby wojskowej od 25.10.1972 r. do 17.10.1974 r.) oraz

pracy w (...) Wytwórni (...) w K. (od 10.01.1972 r. do 31.05.1972 r.). Trzeba przy tym zaznaczyć, że tylko powyższe okresu były objęte żądaniem ubezpieczonego (vide odwołanie).

Niezależnie od powyższych stwierdzeń należy też zaznaczyć, że ubezpieczony nie udowodnił, aby stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresie od 10.01.1972 r. do 31.05.1972 r. Ubezpieczony nie przedstawił zaświadczenia pracodawcy (ani świadectwa) wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony nie zaoferował też żadnych dowodów, na podstawie których możliwe byłoby ustalenie, że w powyższym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a nadto stale i w pełnym wymiarze czasu.

Ta sama uwaga odnosi się również do okresu zatrudnienia w (...) Odlewni (...) w C. (od 21.06.1972 r. do 25.10.1972 r.). Choć ubezpieczony w odwołaniu nie wskazał powyższego okresu jako okresu pracy w warunkach szczególnych, to z wypowiedzi ubezpieczonego w toku postępowania przed Sądem I instancji można mniemać, że ubezpieczony w istocie także uważał, że i ten okres stanowił okres pracy w warunkach szczególnych. Jednakże również w zakresie powyższego okresu pracy brak jest dowodów, aby ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Ubezpieczony na tę okoliczność nie zaoferował żadnych wniosków dowodowych.

Ubezpieczony w apelacji podniósł całkowicie nową okoliczność, tj. że w okresie od 01.09.1969 r. do 31.08.1971 r. – jako pracownik młodociany – wykonywał pracę w Zakładzie (...) w S..

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 381 k.p.c. pominął powyższą okoliczność oraz dowody złożone na tę okoliczność dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, gdyż ubezpieczony mógł i powinien był podnieść je już na etapie postępowania administracyjnego i w postępowaniu odwoławczym.

Jedynie jednak na marginesie należy zauważyć, że pracownicy młodociani nie wykonywali pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu, co wynikało z przepisów prawa pracy w zakresie czasu pracy, a także łączenia nauki praktycznej i teoretycznej.

Sam okres służby wojskowej (a więc bez łącznika w postaci wykonywania pracy w warunkach szczególnych przed powołaniem do tej służby lub podjęcia pracy w warunkach szczególnych w ciągu 30 dni od zwolnienia ze służby) i rodzaj pracy wykonywanej w okresie tej służby również nie ma znaczenia dla uprawnień do uzyskania prawa do emerytury wieku obniżonym, gdyż zasadnicza służba wojskowa nie stanowiła stosunku pracy. Tymczasem przepisy cyt. rozporządzenia Rady Ministrów oraz przepisy ustawy o emeryturach i rentach uprawniają do emerytury nakazują łączyć z pracą pracownika, czyli osoby świadczącej pracę w ramach stosunku pracy. Tym samym rodzaj wykonywanej pracy w ramach odbywanej służby wojskowej pozostawał bez znaczenia dla rozstrzygnięcia tej sprawy.

Reasumując, ubezpieczony nie udowodnił, aby spełnił warunki nabycia prawa do emerytury, o których stanowi art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. nie posiada co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p. apelację oddalił.

SSA Barbara Mazur SSA Maciej Piankowski SSA Maria Sałańska-Szumakowicz